Maa- ja metsätalousministeriö Neuvostoraportti EU/12/2025-MMM-86

Uusitalo Laura, Hörman Ari, Uusivirta Janne, Winberg Henri 16.7.2025

Maatalous- ja kalastusneuvoston 14.7.2025 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 14.7.2025

Maatalous- ja kalastusneuvosto järjestettiin Brysselissä 14.7.2025. Kokouksessa Suomea edusti maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah. Tanskan puheenjohtajakauden ensimmäisessä maatalous- ja kalastusneuvostossa Tanska esitteli kautensa työohjelman.

Neuvosto keskusteli EU:n valkuaisomavaraisuudesta. Ministerit pitivät tärkeänä EU:n tuontiriippuvuuden vähentämistä valkuaiskasveissa ja oman valkuaistuotannon edistämistä. Jäsenvaltiot kertoivat myös kansallisista toimistaan, joita ne ovat toteuttaneet kasvattaakseen proteiinituotantoa ja monipuolistamaan proteiinilähteitä. Keskustelulla annettiin syötteitä komission tulevaan proteiinisuunnitelmaan, jonka komissaari Hansen vahvisti olevan tulossa.

Neuvosto sai komissiolta katsauksen maatalouden markkinatilanteesta ja kävi markkinatilanteesta keskustelun. Tilanne katsottiin pääosin vakaaksi. Mutta esiin nousi suuri määrä huolia liittyen mm. geopolitiikkaan, ilmastoon ja eläintauteihin. Todettiin, että tilanne edellyttää positiivisista kehityskuluista huolimatta valppautta, koska epävarmuus on suurta. Kokouksen muissa asioissa keskusteltiin mm. kasvinsuojeluaineiden ja niiden vaihtoehtojen saatavuudesta sekä lannasta talteenotetun typen hyödyntämisestä (Renure-lannoitteet) lannoiteomavaraisuuden lisäämiseksi sekä 27.6 käydyn EU:n ja Afrikan Unionin (AU) välisestä maatalousministereiden kokousta.

Muissa asioissa Unkari esitteli myös tiettyjenjäsenvaltioiden (Bulgaria, Puola, Slovakia ja Unkari) maatalousministerien lausuman EU:n ja Ukrainan välistä kauppasopimusta koskevista maatalousnäkökohdista. Käytiin keskustelu, jossa yhtäältä puollettiin komission saavuttamaa periaatteellista sopua ja toisaalta esitettiin lausuman suuntaisia huolia. Komissio puolusti saavutettua sopua tasapainoisena ja muistutti sen vahvoista suojalausekkeista.

Epävirallinen maatalousministerien kokous järjestetään Kööpenhaminassa 7.–9.9. ja seuraava virallinen maatalous- ja kalastusneuvosto on 22.9. Brysselissä.

1. Esityslistan hyväksyminen (11349/25)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 11349/25 mukaisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

Muiden kuin lainsäädäntökohtien luettelo (11469/25)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 11469/25 mukaisesti.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. Puheenjohtajavaltion työohjelma (Winberg, Uusitalo)
Puheenjohtajavaltio esittelee

Tanskan elintarvike-, maatalous- ja kalastusministeri Jacob Jensen esitteli maansa puheenjohtajakauden työohjelman. Kaksi keskeistä pääprioriteettia ovat turvallisuus sekä kilpailukyky ja vihreä siirtymä. Tavoitteena on vahva Eurooppa, joka kantaa vastuuta ja kykenee vastaamaan nopeasti muuttuviin olosuhteisiin. Geopoliittinen tilanne, erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, vaikuttaa merkittävästi ohjelman painopisteisiin.

Maatalous- ja kalastusneuvoston työssä korostetaan erityisesti lainsäädännön yksinkertaistamista ja parempaa sääntelyä, vihreää siirtymää, innovaatioita sekä kilpailukyvyn vahvistamista. Hallinnollisen taakan vähentäminen on tärkeä tavoite, mutta se ei saa johtaa kunnianhimon laskemiseen.

Maatalouspolitiikassa keskeisenä aiheena on yhteinen maatalouspolitiikka vuoden 2027 jälkeen. Tanska painotti, että politiikan tulee olla yksinkertainen, vihreä ja markkinalähtöinen. Tavoitteena on saada päätökseen neuvottelut yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamispaketista. Lisäksi puheenjohtajavaltio pyrkii edistämään neuvotteluja asetuksesta hyvän kauppatavan vastaisia käytäntöjä koskevien sääntöjen rajat ylittävästä täytäntöönpanosta (UTP) sekä asetuksesta yhteisen markkinajärjestelyn muuttamisesta (CMO). Viinipakettia pyritään edistämään.

Eläin- ja kasviterveysasioissa Tanska korosti tieteeseen perustuvaa lähestymistapaa. Eläinten suojelua kuljetuksen aikana koskevan asetuksen osalta tavoitteena on edetä mahdollisimman pitkälle. Koiria ja kissoja koskevan asetuksen osalta Tanska toivoo neuvottelujen etenemistä Euroopan parlamentin kanssa ja sopimuksen saavuttamista puheenjohtajakauden aikana. Geopoliittisen tilanteen vuoksi Euroopan rehuomavaraisuus on lisäksi keskeinen teema Tanskan puheenjohtajakaudella. Tanska haluaa edistää neuvotteluja myös uusista genomiteknikoista kasvinjalostuksessa (NGT) sekä kasvien ja metsien lisäysaineistosta.

Kalastusasioissa tavoitteena on sopia oikea-aikaisesti vuoden 2026 kalastusmahdollisuuksista kaikilla merialueilla. EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan hiljattain sopima 12 vuoden jatko EU-kalastajien pääsylle Yhdistyneen kuningaskunnan aluevesille nähtiin tärkeänä. Neuvotteluja Norjan ja Yhdistyneen kuningaskunnan korostettiin tärkeänä. Itämeren huono tilanne huomiotiin puheenvuorossa. Puheenjohtajavaltio toivotti jäsenvaltiot tervetulleiksi epäviralliseen maatalousministerikokoukseen Kööpenhaminaan syyskuussa.

Kahdeksan jäsenvaltiota piti puheenvuoron. Useat jäsenvaltiot, mukaan lukien Bulgaria, Romania, Unkari, Tšekki ja Espanja, yhtyivät Italian ensimmäiseen puheenvuoroon, jossa korostettiin tarvetta käsitellä maatalouspolitiikkaa ja erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamispakettia nimenomaan maatalous- ja kalastusneuvostossa. Päätöksenteon tulee tapahtua maatalous- ja kalastusneuvoston ja sen valmistelevien elimien puitteissa.

Italia, Tšekki ja Portugali korostivat asetusehdotuksen uusista genomitekniikoista kasvinjalostuksessa olevan tärkeä ja painottivat sen nopeaa etenemistä.

Italia painotti omavaraisuuden merkitystä. Lisäksi Italia nosti esiin yhteisen kalastuspolitiikan arvioinnin ja tarpeen myös monivuotisten suunnitelmien tiedepohjaiseen arviointiin. Espanja nosti esiin Välimeren kalastuskysymykset. Tšekki puolusti yhteisen maatalouspolitiikan säilyttämistä omana

kokonaisuutenaan. Saksa korosti yksinkertaistamista, innovaatioita ja kilpailukykyä sekä nosti esiin monivuotisen rahoituskehyksen sekä Ukrainan kanssa saavutetun periaatteellisen yhteisymmärryksen uudistetusta kauppasuhteesta.

Maatalouskomissaari Hansen kiitti puheenjohtajaa ohjelman esittelystä ja totesi, että tulevat kuukaudet tulevat olemaan työntäyteisiä. Tanskan käytännönläheinen lähestymistapa näkyy ohjelmassa. Komissio tukee kilpailukyvyn kehittämistä, vihreitä tavoitteita ja viljelijöiden arjen helpottamista. Toukokuussa esitetyn yksinkertaistamispaketin arvioidaan tuovan 1,6 miljardin euron säästöt tuottajille ja 110 miljoonan euron säästöt kansallisille viranomaisille. Komissio uskoo, että CMO-, UTP- ja viinipaketista sekä yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistamispaketista päästään sopimukseen, mutta yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa on avainasemassa. Syksyllä komissio esittelee uuden sukupolvenvaihdosstrategian. Epävirallinen maatalousministerikokous syksyllä on tärkeä osa puheenjohtajakautta.

4. Elintarvikkeissa ja rehuissa käytettävät proteiinit – tarjonta, tuotanto ja kestävyys (10940/25) (Uusitalo)
Keskustelu

Puheenjohtajavaltio totesi, että keskustelu rakentuu Belgian puheenjohtajakauden epävirallisessa maatalousministerikokouksessa keväällä 2024 käytyjen keskustelujen pohjalle. Neuvoston keskustelun tavoitteena on tuoda esiin neuvoston näkemyksiä, jotka tukevat komission nykyistä ja tulevaa työtä aiheen parissa. Tarkoituksena on myös kuulla jäsenvaltioiden kokemuksia, joita voitaisiin hyödyntää EU-tasolla.

EU:n valkuaislähteiden monipuolistaminen on tärkeää sekä kotieläinsektorilla että kasviperäisen ruoan tuottamisessa. EU luottaa vain muutamaan isoon kauppakumppaniin rehun tuonnissa kotieläinsektorilla – pääosin Mercosur-maat, Yhdysvallat ja Ukraina. Sen takia on tarve varmistaa vakaat ja kestävät tarjontaketjut. Tämä ei ole tärkeää vain EU:n omalle strategiselle autonomialle vaan myös maatalous- ja ruokasektorin vihreällä siirtymälle. Samaan aikaan markkina kasviperäiselle ruoalle on kasvamassa sekä Euroopassa että maailmanlaajuisesti. Tämä luo mahdollisuuksia uusille tulonlähteille. Komissio totesi maatalouden ja ruoan visiossa, että komissio laatii kattavan suunnitelman, jolla se vastaa proteiineihin liittyviin haasteisiin. Myös strategisessa vuoropuhelussa EU:n maatalouden tulevaisuudesta vuonna 2024 peräänkuulutettiin toimintasuunnitelmaa kasviperäisille ruoille. Jäsenvaltiot ovat toteuttaneet erilaisia aloitteita, kuten laatineet kansallisia proteiinistrategioita.

Puheenjohtajavaltio oli esittänyt ministereille seuraavat kysymykset:

1. *Mitä aloitteita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet ravinnon ja rehun proteiinilähteiden monipuolistamiseksi?*

2. *Mitä toimia EU:n tasolla olisi toteutettava ravinnon ja rehun proteiinilähteiden monipuolistamisen tukemiseksi?*

Maatalouskomissaari Hansen totesi, että komissio julkaisi viime vuonna asiakirjan, jossa esiteltiin eri jäsenvaltioiden hankkeita proteiinituotannon monipuolistamiseksi. Myös EU-tasolla on tehty monia toimia. Proteiini on ollut esityslistoilla sekä parlamentissa että neuvostossa. Komissio julkaisi vuonna 2018 suositukset, jotka on otettu mukaan yhteiseen maatalouspolitiikkaan (YMP). Nykyisessä YMP:ssä on mahdollisuus tukea proteiinikasvien viljelyä mm. tuotantosidonnaisella tuella, ekojärjestelmillä ja investointituilla. Tuotantosidonnainen tuki palko- ja proteiinikasveille on kahdessakymmenessä kansallisessa YMP:n strategiasuunnitelmassa ja tuetun viljelyalan odotetaan kasvavan vuoden 2022 noin neljästä miljoonasta hehtaarista vuonna 2027 seitsemään miljoonaan hehtaariin. Palkokasvien käyttö viljelykierrossa tai viljelyn monipuolistamisessa on yksi tavallisimmista toimista, mitä tuetaan ekojärjestelmissä.

Kasviproteiinien viljelyn edistämisen lisäksi pitäisi ajatella kiertotalousnäkökulmasta ja optimoida proteiinien käyttöä ruoissa ja rehuissa. On tärkeää edistää yhteistyötä elintarvikeketjussa tuottajasta

kuluttajaan, jotta voidaan kehittää vahvoja arvoketjuja kasvipohjaisille proteiineille. Tämä edellyttää vahvaa kumppanuutta viljelijöiden, tutkijoiden ja ketjun eri toimijoiden välillä. He voivat jakaa tietoa, resursseja ja teknologiaa, jotta he voivat parantaa prosesseja, laatua ja kehittää koko sektoria. Tutkimuksen ja innovaatioiden tukeminen on ensiarvoisen tärkeää, jos halutaan parantaa kasviperäisten tuotteiden kannattavuutta, makua, rakennetta ja ravintosisältöä. EU tarjoaa projektirahoitusta mm. Horisontti Eurooppa -ohjelman kautta.

Komissaari totesi, että tuontiriippuvuuden vähentäminen kasviproteiineissa on keskeinen kysymys. Komissio ilmoitti maatalouden ja ruoan visiossa, että se valmistelee suunnitelman, jolla halutaan vähentää riippuvuutta kasvipohjaisten proteiinien tuonnista. Näkökulman pitää olla kokonaisvaltainen ja pitää analysoida koko maatalous- ja elintarvikejärjestelmää. Täytyy pohtia, miten parantaa sektorin houkuttelevuutta, kilpailukykyä ja kestävyyttä. Suunnitelmassa keskitytään erityisesti EU:n kasviproteiinituotannon lisäämiseen ja tuontilähteiden monipuolistamiseen. Suunnitelma vahvistaa EU:n ruokaturvaa.

Jäsenvaltiot pitivät tärkeänä EU:n tuontiriippuvuuden vähentämistä valkuaiskasveissa ja oman valkuaistuotannon edistämistä. On tärkeää vahvistaa EU:n kriisinsietokykyä ja ruokaturvaa.

Jäsenvaltiot pääosin kannattivat EU-tason proteiinistrategian tai -suunnitelman laatimista. Siinä täytyy ottaa huomioon kaikki osa-alueet tasapainoisesti, mukaan lukien kasvi- ja eläinproteiinit sisältäen kalan. Täytyy myös katsoa koko arvoketjua tuotannosta kulutukseen.

Jäsenvaltiot totesivat, että täytyy laatia parempia tukitoimia ja yhdenmukaista politiikkaa. Tulevalla YMP:llä on iso merkitys asian edistämisessä. Proteiinikasvituotannosta pitäisi saada kannattavampaa ja kehittää sektorin kilpailukykyä. Proteiinikasvien kasvatus edistää myös ympäristön ja ilmaston tilaa. Olisi hyvä, jos proteiinituotannosta tulisi lisätuloja viljelijöille. Lisäksi tarvitaan tutkimusta, innovaatiota, tehokasta tiedonsiirtoa ja investointeja. Pitää myös vähentää byrokratiaa ja hallinnollista taakkaa.

Jäsenvaltiot totesivat, että pitää taata tuonnin toimitusketjut kolmansista maista. Pitää vähentää riippuvuutta tietyistä maista geopoliittisista syistä. Tuonnin pitää olla turvallista ja vakaata. Pitää monipuolistaa tuontilähteitä, että EU ei ole riippuvainen vain muutamista tuojista. Muutama jäsenvaltio otti tuonnissa esiin Ukrainan potentiaalin.

Muutama jäsenvaltio totesi olevan tärkeää, että kuluttajat suosivat EU:ssa tuotettuja proteiineja ja tuotteiden merkintöjä pitäisi parantaa tältä osin. Muutama jäsenvaltio otti myös esiin kesäkuun maatalous- ja kalastusneuvostossa olleen muiden asioiden asiakohdan, joka liittyi markkinoilla oleviin kasviperäisiin tuotteisiin, jotka muistuttavat eläinperäisiä tuotteita; kuluttajia ei tulisi harhaanjohtaa näissä elintarvikkeiden nimissä.

Useat jäsenvaltiot ottivat esiin uusien genomitekniikoiden (NGT) antamat mahdollisuudet proteiinikasvien kehitykselle EU:ssa. Muutama jäsenvaltio totesi, että tuodut soijapavut eivät saa olla geenimanipuloituja (GMO).

Muutama jäsenvaltio otti esiin vaihtoehtoiset proteiinilähteet, mutta toisaalta muutama jäsenvaltio vastusti keinotekoisten proteiinien tuotantoa.

Jäsenvaltiot kertoivat myös kansallisista toimistaan, joita ne ovat toteuttaneet kasvattaakseen proteiinituotantoa ja monipuolistamaan proteiinilähteitä. Useilla jäsenvaltioilla on kansallinen proteiinistrategia tai -suunnitelma tai ne ovat tehneet muuten toimia tavoitteen eteen. Lisäksi monet jäsenvaltiot ovat sisällyttäneet YMP:n strategiasuunnitelmiinsa toimia, kuten tuotantoon sidottua tukea ja ekojärjestelmiä, joita haluttiin jatkaa.

Suomi totesi, että EU:n kasviproteiinialijäämä on pitkään tunnistettu ongelma. Kasviproteiinin tuotannon edistäminen ja kriittisten tuotantopanosten tuontiriippuvuuden vähentäminen on tärkeää EU:n omavaraisuuden ja ruokaturvan kehittämiseksi, mutta myös ilmasto- ja ympäristönäkökulmista.

Suomessa on tehty jo pitkään tutkimusta valkuaiskasvituotannon lisäämiseksi. Perinteiset valkuais- ja öljykasvit ovat keskeinen osa EU:n valkuaisomavaraisuuden kehittämistä. Niiden ohella esimerkiksi nurmi- ja viljakasvit ja uudet proteiinilähteet ovat myös tärkeä osa kokonaisuutta. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää ruokaketjun eri vaiheissa syntyvien sekä kasvi- että eläinperäisten sivuvirtojen parempaan hyödyntämiseen.

Suomi kannattaa EU-tason proteiinistrategiaa, joka ottaa eri proteiinilähteet, mukaan lukien lihan ja kalan, huomioon tasapainoisella tavalla. Uuselintarvikkeiden hyväksymismenettelyjä tulisi nopeuttaa uusien proteiinilähteiden markkinoille saamiseksi. Kyse ei ole ruoaksi ja rehuksi käytettävien proteiinien välisestä kilpailusta, vaan kokonaisvaltaisesti vahvemman ja kestävämmän ruokajärjestelmän rakentamisesta. On tärkeää kehittää ja vahvistaa koko proteiiniketjun toimintaa ja yhteistyötä tuotannosta kulutukseen.

On panostettava myös tieteeseen, tutkimukseen, teknologiaan, neuvontapalveluihin sekä uusimman tiedon siirtymiseen viljelijöiden käyttöön. Uudet kasvinjalostustekniikat ovat myös tärkeitä valkuaisomavaraisuuden parantamiseksi. Viljelijöillä tulee olla käytössään riittävä ja toimiva kasvinsuojeluainevalikoima valkuaiskasvien tuotannon varmistamiseksi. Tulevassa yhteisessä maatalouspolitiikassa tulee myös olla riittävä työkalupakki valkuaisomavaraisuuden edistämiseen, mukaan lukien vahvat tuotantosidonnaiset tuet ja ympäristötuet.

Puheenjohtajavaltio kiitti keskustelusta ja toivoi, että komissio voi hyödyntää sitä laatiessaan proteiinistrategiaa.

Maatalouskomissaari Hansen totesi toivottavansa tervetulleeksi jäsenvaltioiden sitoutumisen tähän haasteeseen kansallisella ja alueellisella tasolla. Jäsenvaltioiden panos on hyvin tärkeää proteiinisektorin ja sen arvoketjun kehittämisessä. Myös EU-tasolla pitäisi tehdä enemmän. Komissio on sitoutunut laatimaan proteiinisuunnitelman, jolla vähennetään riippuvuutta tuonnista, vahvistetaan EU:n avointa strategista autonomiaa sekä vahvistetaan ruokaturvaa monipuolisella proteiinivalikoimalla, joka sisältää sekä kasvi- että eläinproteiinit. Aihe liittyy myös tulevaan kotieläinstrategiaan. Halutaan myös saada aikaan lisätuloja maanviljelijöille ja vähentää samalla vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon. Komissio ottaa keskustelun huomioon tulevassa työssään.

Puheenjohtajavaltio totesi, että monet jäsenvaltioista ovat jo käynnistäneet hankkeita proteiinilähteiden kehittämiseksi kansallisella tasolla. Moni jäsenvaltioista myös mainitsi odottavansa EU-tason proteiinistrategiaa ja että suunnitelman tulisi olla kokonaisvaltainen ja huomioida mm. seuraavat: rehuproteiinien tuonti kolmansista maista, proteiinikasvien tuottaminen Euroopassa, tutkimus ja innovaatio ml. uusien genomitekniikoiden hyödyntäminen, koko arvoketjun kehittäminen mukaan lukien liha-, kala- ja kasviproteiinit, ruokaturva, hallinnollisen taakan vähentäminen sekä mahdolliset lisätulot viljelijöille.

4. Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen (11370/25 + COR 1) (Uusivirta)
Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia Keskustelu

Pj alusti katsoen markkinatilanteen kohtuullisen vakaaksi. KOM on silti seurattava tilannetta tarkasti. Ukrainan tukeminen on keskeistä. On tarve lähentää Ukrainan tuotantostandardeja EU:n kanssa. Ukrainan kanssa saavutettu periaatteellinen DCFTA -sopu on tärkeä (EU:n ja Ukrainan välinen pitkälle menevä ja laaja-alainen vapaakauppa-alue). USA on tärkeä markkina-alue. USA tariffien voimaantulo on viivästynyt 1.8 asti. Pj:n käsitys on, että kaikki jäsenmaat tukevat KOM neuvotteluratkaisun löytämisessä. Lisäisi vakautta markkinoilla. KOM on 14.7 ilmoittanut vapaakauppasopimuksesta Indonesian kanssa.

Komissaari Hansen esitteli ajankohtaisen markkinatilanteen. Markkinat ovat ’resilientit’. Tilannetta varjostavat kuitenkin useat epävarmuustekijät, kuten geopoliittinen epävakaus, erityisesti Lähi-idän tilanne sekä Yhdysvaltojen kauppapolitiikka. Lisäksi ilmasto-olosuhteet, kuten viime kuukausien

kuumuus, herättävät huolta. Maatalouden inflaatio on tasoittunut. Silti ruoan hinta on edelleen korkealla tasolla. Taustalla vaikuttaa mm. lannoitteiden korkea hinta, joka alleviivaa tarvetta tuontiriippuvuuden vähentämistä tukeville toimille, mm. luomuviljely. Lannoitteiden osalta on myös positiivisia merkkejä mm. Iranin konfliktin jääminen lyhyeksi mahdollistaa sen, että mm. Egyptissä tuotanto on käynnistymässä uudelleen. Vuoden 2025 viljantuotannon ennustetaan olevan hyvä, vaikka viimeaikaiset helteet ja liika märkyys joissain maissa luovat epävarmuutta. Öljykasvien sadosta odotetaan hyvää ja hintataso pysynyt vakaana, mutta matalana ottaen huomioon lannoitteiden korkeat hinnat. Myös maissintuotannon näkymät ovat hyvät, ja riisintuotannon odotetaan nousevan normaalille tasolle. Viinisektori on paineen alla ja vienti on vähentynyt. Lihasektorilla menee hyvin: naudanlihan hinta on vahva ja kysyntää riittää; broilerin tuotanto, kulutus ja kuluttajahinnat kasvussa. Lihanvienti on kasvanut, parantaen EU:n kauppatasetta. Kiina on pidentänyt polkumyyntitutkintaansa joulukuulle asti. Siipikarjan tuonti lisääntynyt suuresti, mutta EU:n kauppatase silti yhä positiivinen. Maidon hinta on korkea (55 senttiä/litra). Hinta on korkeampi kuin kilpailijamaissa. Maitotuotteiden vienti onkin laskenut. Sokerintuotanto ja tuottajahinnat ovat laskussa. USA:n tariffeilla voi olla vaikutusta hedelmäsektoriin. Etenkin mehut saattavat siirtyä Kiinan markkinoilta EU:iin.

Useat jäsenmaat totesivat markkinatilanteen yleisesti vakaaksi, vaikkakin mm. geopoliittinen tilanne ja mm. äärisäät luovat epävarmuutta. Sen sijaan pari jäsenmaata piti tilannetta herkkänä ja joukko itäisiä jäsenmaita jopa suorastaan vaikeana.

USA-tariffien osalta monet totesivat tukensa KOM neuvottelupyrkimyksille ja EU:n yhtenäisyyden tasapainoisen ratkaisun löytämiseksi. Esitetty 30 % tariffi käytännössä lopettaisi monien maataloustuotteiden viennin useamman jäsenmaan mielestä. Etenkin viinin ja oliiviöljyn viennin suhteen oli suurta huolta, jos tariffit iskisivät tällä tasolla. Etelä-Euroopan maiden puolelta pidettiin tärkeänä huomioida neuvotteluissa EU:n kilpailukyky. Yksi jäsenmaa kehotti pysymään tiukkana neuvotteluissa ja toinen kehotti ottamaan jäsenmaat tiiviimmin mukaan neuvotteluun.

Yli kymmenen **Ukrainan kauppasopuun** viitannutta jäsenmaata korosti, ettei sopimusta pidä kyseenalaistaa, koska Ukrainaa on tuettava voimakkaasti. Osa näistä jäsenmaista kuitenkin korosti kansallisella tasolla sovellettavien suojalausekkeiden keskeistä roolia, koska herkkien maataloussektoreiden kanssa on oltava varovainen. Toisaalta jäsenmaakohtaiset suojalausekkeet päinvastoin huolestuttivat sisämarkkinoiden yhtenäisyyden näkökulmasta muutamaa jäsenmaata. Jotkut korostivat etenkin tuotantostandardien yhdenmukaistamisen keskeistä merkitystä Ukraina-tuonnin osalta, se edistää myös Ukrainan EU-jäsenyyttä. Joukko Ukrainan läheisyydessä sijaitsevia jäsenmaita piti KOM tekemää Ukraina-sopua vaarana EU:n tuottajille. Yksi jäsenvaltio kritisoi hyvin rankasti KOM toimintaa asiassa katsoen, että sotaa edeltävät tuontikiintiöt olisi pitänyt palauttaa. Etenkin oltiin huolissaan suuresta hunajakiintiön kasvusta. Sokeri-, muna- ja siipikarjakiintiöt huolestuttivat myös. Näiden jäsenvaltioiden joukosta myös kritisoitiin KOM salailevaa neuvottelumenettelyä jäsenmaiden suuntaan. Kolme jäsenmaata toisaalta katsoi, että sopu olisi voinut olla kunnianhimoisempikin Ukrainan tukemisen nimissä. Puolikymmentä jäsenmaata, ml. Suomi, toivotti sovun tervetulleeksi pitäen sitä tasapainoisena. Näiden jäsenmaiden suunnalta myös katsottiin, että sovitun mukainen tuonti auttaa Ukrainaa EU:n tuotantostandardien omaksumisessa ja vahvistaa siten polkua kohti EU-jäsenyystietä.

Muutama jäsenmaa, ml. Suomi, kehotti edelleen rajoittamaan **Venäjän tuontia**, etenkin kalasektorilla ja/tai lannoitesektorilla.

MERCOSUR-sopimusta pidettiin hienona mahdollisuutena parin valtuuskunnan toimesta. Toisaalta huoliakin esitettiin, etenkin naudanlihasektorin ja EU:n tuotantostandardien noudattamisen osalta. Pari jäsenmaata epäili, että sopimus nykymuodossaan voisi johtaa epäreiluun kilpailuun. Yksi aiemminkin Mercosur-sopimusta jyrkästi vastustanut jäsenmaa katsoi, että tarvitaan vielä lisäpöytäkirjan herkistä maataloussektoreista ja tuotantostandardeista ja niiden noudattamista valvovista tarkastuksista mikä edesauttaisi mahdollista ratkaisua.

Tuoretta **Indonesia-sopimusta** pidettiin parin jäsenvaltion toimesta merkittävänä mahdollisuutena. Mutta puhujat korostivat, että siitä on kommunikoitava selvästi viljelijöille.

Sääolosuhteista ongelmiksi mainittiin kuivuus Kaakkois-Euroopassa. Maissi ja auringonkukat ovat vaikeuksissa Kaakkois-Euroopan kuivuuden vuoksi. Halla oli koetellut eri puolilla, kuten myös raemyrskyt. Liika sade Baltiassa nousi myös esiin. Toisaalta sääolot olivat olleet suotuisat joissain osissa pohjoista Eurooppaa. Ilmastonmuutos nostettiin esiin haasteena. Etelä-Euroopasta mainittiin myös eroosio.

Investointeja haittaa epävarmuus. Suomi taas raportoi rahoituksen saannin osalta ongelmista toivoen yhteisen maatalouspolitiikan uudistukselta keinoja puuttua tilanteeseen.

Jotkut valtuuskunnat nostivat esiin huoli eri sektoreilta. **Eläintuotantosektorin** kannattavuutta vahvistavia toimia toivottiin parin jäsenmaan suunnalta ml. Suomi naudanlihasektorin osalta. Oli huolta, että karjankasvatukseen ei investoida alaa koskevan epävarmuuden vuoksi, mikä nähtiin yhden jäsenmaan toimesta uhkana biodiversiteetille, jota märehtijät ylläpitävät. Eläintautitilanne huolestutti ja toivottiin laajempia rokotustoimia. Pari jäsenvaltiota raportoi afrikkalaisen sikaruton esiintymisestä. Suuja sorkkatauti aiheuttanut suuria menetyksiä itäisessä Keski-Euroopassa. **Oliiviöljysato** oli viime vuonna surkea joissain tuottajamaissa, mutta tänä vuonna sato näyttää paremmalta. On seurattava, onko tarvetta toimille hintatasoon liittyen. **Sokerisektorilla** ongelmia parin Itä-Euroopan maan mukaan ja erityishuolena tuntui olevan Ukrainan tuonti. **Viinisektorin** tilanteesta oltiin huolissaan viinintuottajamaissa, etenkin USA:n kauppatoimien vuoksi. Viinipaketti olisi saatava nopeasti voimaan ja toivottiin pj:n hoputtavan EP:ia. Yksi jäsenmaa ihmetteli sitä, että **maitosektorin** tuottajahinnat eivät nouse, vaikka kuluttajat joutuvat maksavan enemmän. **Tomaatti-, hedelmä- ja vihannesaloilla** oltiin huolissaan kiristyvästä globaalista kilpailusta.

Lannoitteiden hinnat huolestuttivat melko laajasti ja mm. RENURE-lannoitteet nähtiin mahdollisena ratkaisuna.

KOM katsoi, että Ukraina-sopimus vaikuttaa olevan tasapainossa. Osa olisi toivonut vähemmän ja osa enemmän kunnianhimoa, joten KOM katsoo onnistuneensa. Sopimuksessa huomioidaan viljelijöiden ja Ukrainan edut tasapuolisesti. Ukraina on luvannut toteuttaa EU:n tuotantostandardit monelta osin 2028 mennessä. Jos EU ei pidä edistymistä tässä asianmukaisena, voidaan markkinoiden avaamistoimet peruuttaa. Lisäksi on olemassa suojamekanismeja, jotka voidaan aktivoida, jos EU:lle tai jollekin jäsenmaalle tulee kohtuuttomia markkinavaikutuksia. On sovittu, että muutaman vuoden päästä tarkastellaan sopimuksen toimeenpanoa. On vielä yksityiskohtia viimeisteltävänä neuvottelijoiden kesken ennen kuin sopimus on täysin valmis. USA tilanne on erittäin volatiili. Määräajan lykkäyksestä huolimatta saatiin kuitenkin kirje USA:lta, jonka uhkauksella sen toteutuessaan olisi suuret haitalliset vaikutukset. KOM yrittää saada neuvoteltua sovun ennen 1.8. Jos ei onnistuta, niin otetaan käyttöön vastatoimia USA:n suhteen. MERCOSUR-sopu on viimeisissä vaiheissa ja sen kanssa voidaan edetä lähiviikkoina. Markkinatilanne on vakaa, mutta haasteet ovat moninaisia, joten on oltava varuillaan, mm. ilmasto ja geopoliittiset haasteet aiheuttavat huolia. On keskityttävä sisämarkkinan tasapainoiseen toimintaan.

Pj veti yhteen todeten, että EU:n maatalousmarkkinat näyttävät toipumisen merkkejä. On kuitenkin oltava varuillaan eläin- ja kasvitautien suhteen. Kauppa- ja geopoliittisten vaikutusten osalta ollaan varuillaan, ml tarve vähentää Venäjän ja Valko-Venäjän tuontia ja neuvotella USA:n kanssa sopu. On keskeistä osoittaa vahvaa solidaarisuutta Ukrainan suuntaan.

6. Muut asiat

a) Kiireellinen tarve toimille kasvinsuojeluaineiden alalla – kehotus nopeaan ja tehokkaaseen toimintatapaan (1377/25) (Hörman)

Tšekin, Unkarin, Italian, Liettuan, Puolan, Portugalin ja Romanian tiedotusasia

Tšekki ja muut allekirjoittajavaltiot vaativat kiireellisiä toimia kasvinsuojeluaineiden sääntelyn yksinkertaistamiseksi EU:ssa. Ne tukevat komission yksinkertaistamishanketta ja korostavat, että monien tehokkaiden kemiallisten aineiden poistuminen markkinoilta uhkaa maataloustuotantoa. Erityisesti

hyönteisten ja punkkien sekä lehvästön torjunta-aineiden osalta vaihtoehtoja ei ole riittävästi. Nykyinen sääntely ei tarjoa riittävää joustavuutta siirtymäaikoihin tai varastoissa jäljellä olevien tuotteiden käyttöön.

Valtiot ehdottavat, että komissio hyödyntäisi asetuksen 1107/2009 artiklaa 4(7) tai palauttaisi käyttöön ns. välttämättömän käytön menettelyn, jotta aineita, joille ei ole vaihtoehtoja, voitaisiin käyttää tiukasti valvotuissa olosuhteissa. Tavoitteena on turvata elintarviketuotanto ja vastata maatalouden haasteisiin ilman, että turvallisuus vaarantuu.

Tšekin lisäksi 21 jäsenvaltiota piti aiheesta puheenvuoronsa, joissa kiitettiin tärkeän aiheen ottamisesta keskusteluun. Puheenvuoroissa todettiin, että tehokkaiden kasvinsuojeluaineiden saatavuus on erittäin tärkeä nykyisten ja uusien kasvintuhoojien torjuntaan. Puheenvuoroissa tuettiin sitä, että käytöstä poistuville kasvinsuojeluaineille tarvitaan nopeasti tehokkaita vaihtoehtoja ja uusia innovaatioita, ettei vaaranneta kasvituotantoa tai ruokaturvaa. Kasvinsuojeluaineiden hyväksynnän yksinkertaistamisen lisäksi hyväksynnän kehittämistä pitää tarkastella laajemmin. Puheenvuoroissa muistutettiin myös, että ihmisten ja ympäristön terveys sekä pölyttäjien suojelu on turvattava.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin tärkeän asian nostamisesta keskusteluun, jota käytiin jo edellisessäkin neuvostossa. EU:lla on edistynyt kasvinsuojeluaineiden hyväksymisjärjestelmä. Tämä järjestelmä ja kasvinsuojeluaineiden vastuullinen käyttö varmistavat niin ihmisten ja eläinten kuin ympäristön suojelua. Tehokkaiden ja turvallisten kasvinsuojeluaineiden sekä niiden vaihtoehtojen saatavuutta tulee kuitenkin kehittää, mikä on todettu myös maatalouden visiossa. Tätäkin asiaa voitaisiin edistää osana yksinkertaistamisaloitteita. Hyvä kasvinsuojeluaineiden saatavuus tukee EU:n maatalouden kilpailukykyä ja tarpeita.

Komission edustaja komissaari Hansen kiitti aiheen ottamisesta keskusteluun. Hansen totesi ymmärtävänsä, ettei aina ole vaihtoehtoja, jos jokin aktiivinen aine kielletään. Aineiden käytön kieltämisen taustalla on aina kuitenkin ihmisten ja ympäristön terveyden suojelu. Komissio selvittää mitä vaihtoehtoja on käytettävissä, jos jokin aine kielletään. Komissio toivoo jäsenvaltioiden yhteistyötä ja toivoo kaikkea tietoa uusista tekniikoista ja innovaatioista. Komissaari on tarkasti kuullut esitetyt kommentit ja harkitsee jatkotoimia. Päätösesityksiä on tulossa tämän vuoden viimeisellä neljänneksellä.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedoksi esitetyn asiakohdan ja siitä käydyn keskustelun.

b) Komission ehdotus lannasta talteenotetun typen käytön sallimiseksi (11473/25) (Hörman)
Alankomaiden tiedotusasia, jota Belgia, Bulgaria, Tšekki, Luxemburg, Malta, Romania ja Espanja tukevat

Alankomaat maaryhmän tukemana tukee komission ehdotusta sallia eläinperäisestä lannasta valmistettujen RENURE-lannoitteiden käyttö. Tavoitteena on vähentää EU:n riippuvuutta erityisestä Venäjältä tuotavista lannoitteista ja samalla tukea vihreää siirtymää. RENURE tarjoaa kestävän, paikallisen vaihtoehdon kemiallisille lannoitteille ja auttaa viljelijöitä ympäristöhaasteissa. Ehdotus perustuu EU:n tutkimuskeskuksen turvallisuusarvioon ja saa tukea myös Euroopan parlamentilta ja neuvostolta. RENURE:n käyttö nähdään osana laajempaa siirtymää kohti kiertotaloutta, kestävää kehitystä ja strategista autonomiaa.

Alankomaiden lisäksi 16 jäsenvaltiota piti aiheesta puheenvuoronsa, joissa kiitettiin tärkeän aiheen nostamisesta keskusteluun. Puheenvuoroissa korostettiin sitä, että EU:n on vähennettävä riippuvuutta erityisesti Venäjältä tuotavista lannoitteista ja lisättävä strategista omavaraisuutta. Joissakin puheenvuoroissa muistutettiin kuitenkin tasapainoisesta ja paikalliset olosuhteet huomioivasta lähestymistavasta ja siitä, ettei ympäristön ja vesistöjen tilaa saa vaarantaa.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin tärkeän asian esille nostamisesta. Suomi jakaa Alankomaiden valtuuskunnan toiveen Renure-tuotteiden käytön edistämisestä lainsäädännön keinoin. Euroopan lannoiteomavaraisuuden lisääminen on strateginen tavoite. Suomi jakaa ajatuksen, että lannoituksesta tulisi tehdä nykyistä kestävämpää. Lannan ravinteiden kierrätyksen ja uusien lannoiteinnovaatioiden

edistäminen ovat olennaisia työkaluja väkilannoitteiden käytön vähentämiseksi. On tärkeää edistää Renure-lannoitteiden käyttöä, kuten myös lannan muuta kierrätystä. Puheenvuorossa todettiin tyytyväisyys sille, että säädösehdotus on tulossa äänestykseen pysyvään komiteaan syyskuussa ja toivotaan ehdotuksen tulevan hyväksytyksi.

Komissaari Hansen esitti kiitoksen aiheen ottamisesta keskusteluun ja kuulemistaan huomioista. Komissaari totesi kaikkien olevan huolissaan lannoiteomavaraisuudesta ja haluavan tukea kiertotaloutta. Lannasta otettavien ravinteiden talteenotto tukee karjatalousstrategiaa ja vähentää riippuvuutta tuontilannoitteista. Komissaari totesi Nitraatti-direktiiviä uusittavan niin, että Renure-lannoitteet mahdollistuisivat. Komissaari korosti samalla sitä, että varmistetaan soveltaminen vain niissä maissa, jotka hyväksyvät sen. Syyskuussa asiasta äänestetään pysyvässä komiteassa ja komissaari toivoo, että maat hyväksyvät esityksen ja vakuutti, että huolet on kuultu ja otetaan huomioon.

Puheenjohtaja korosti lopuksi, että asia on erittäin tärkeä ruokaturvan ja omavaraisuuden kannalta ja totesi neuvoston saaneen tiedoksi esitetyn asian ja siitä käydyn keskustelun.

c) Afrikan unionin ja Euroopan unionin maatalousministerien kuudes kokous (Rooma, 27. kesäkuuta 2025) (Uusivirta)
Komission tiedotusasia

Pj kertoi, että **EU-AU maatalousministerikokous 27.6 Roomassa** oli mainio tilaisuus vahvistaa yhteistyötä Afrikan kumppaneiden kanssa. Nykyisessä geopoliittisessa ja ruokaturvatilanteessa erityisen tärkeää. **Komissaari Hansen** kiitti paikalla olleita ministereitä ja jäsenmaiden edustajia panoksesta keskusteluihin kokouksessa. Kokoukseen osallistui yli 400 osallistujaa. Merkittävää korkeantason edustusta oli myös AU:n puolelta. Vahvistettiin EU:n rooli keskeisenä AU:n partnerina maatalousasioissa, joissa EU:n ja AU:n toimilla on synergiaa. Varmistetaan yhdessä kilpailukyky, resilienssi, kestävyys, maataloustuottajien sukupolven vaihtuminen. Saatiin konkreettisia tuloksia. EU ja IFAD (International Fund for Agricultural Development, Kansainvälinen maatalousrahasto) sopivat 26 mEUR afrikkalaisten tuottajajärjestöjen kapasiteetin kehittämisohjelmasta. AU lisäksi allekirjoitti maaperän kuntoa koskevan asiakirjan (*EU Mission Soil Manifesto*) osoittaen yhteistä tahtotilaa. Lisäksi julistettiin yhteinen maatalouden kehittämisohjelma. Lisäksi annettiin EU-AU yhteistiedote tuloksista. Kokous osoitti AU:lle EU:n roolin luotettavana partnerina. Kumppanuus on molemmille osapuolille arvokas. marraskuussa Angolassa tulossa EU-AU huippukokous, johon tulokset ovat syöte.

Usea jäsenmaa piti EU-AU-kumppanuutta erittäin merkittävänä mm. kestävän maatalouden kehittämiseksi. Keskusteluja pidettiin hyödyllisinä. Komissaari Hansenia kiitettiin roolistaan EU-AU kumppanuuden vahvistamisessa. Jotkut kehottivat EU:n puolelta vielä nykyistäkin parempaan koordinaatioon tässä yhteistyössä. Jotkut kehittivät etsimään uusia tapoja tehdä yhteistyötä AU kanssa, mm. pilottiprojekteja.

Pj katsoi, että kumppanuus tosiaan on tärkeä ja keskustelut jatkuvat EU-AU huippukokouksessa marraskuussa.

d) Etulinjan jäsenvaltioiden (Bulgaria, Unkari, Puola ja Slovakia) maatalousministerien yhteinen lausuma EU:n ja Ukrainan välisen kauppasopimuksen muuttamista koskevista maatalousnäkökohdista (Uusivirta) *Unkarin tiedotusasia Bulgarian, Unkarin, Puolan ja Slovakian puolesta*

Bulgaria, Puola, Unkari ja Slovakia yhdessä esittelivät yhteistä EU-Ukraina kauppasopimukseen liittyviä jäsenmaiden maataloushuolia käsittelevästä julistuksesta, jonka Unkari esitteli. Romania myös on liittymässä siihen. Allekirjoittajat ovat harmissaan, että sopimuksesta saatiin tieto mediasta. Sokeri, hunaja jne. tuontikiintiöt ovat paljon odotettua isompia. Ukrainan intressejä on suosittu EU:n jäsenvaltioiden maanviljelijöiden kustannuksella. Jälleen toimitaan samoin kuin ongelmia aiheuttaneessa ATM:ssä (Autonomous Trade Measures, yksipuoliset kauppatoimenpiteet). Yhteislausumassa ilmaistaan odotuksia sen suhteen, että raja-alueiden tuottajia suojeltaisiin. Ilmoitetut suojalausekkeet eivät suojaa riittävästi viljelijöitä, vaan maajoukon mukaan on lisättävä automaattiset alueelliset

suojalausekkeet, joille on määritettävä tuotekohtaiset kynnysarvot. Sotaa edeltävät kiintiötasot olisivat sopivat tähän. On löydettävä ratkaisu maissille, jolle tariffi on 0 %. Kolmanneksi on estettävä Ukrainan tuotteiden myynti EU:n tuotteita halvemmalla, eli on asetettava Ukrainan tuontituotteille minimituontihinnat. Lisäksi tarvitaan erillinen rahasto menetysten korvaamiseen. **Allekirjoittajamaat** käyttivät HU esittelyn viestejä voimistavat puheenvuorot. Myös jotkut muut jäsenmaat nostivat esiin tilanteeseen liittyviä huoliaan.

Toisaalta sopua tukevien jäsenmaiden joukosta, ml Suomi, käytettiin komission saavuttamaa sopua ja Ukrainaa tukevia puheenvuoroja. Jotkut sovun tukijoista myös kehottivat rajoittamaan entisestään Venäjän tuontia, ettei rahoitettaisi Venäjän sotatoimia.

KOM katsoi ilmaistujen huolten olleen hyvin tiedossa. KOM on ne huomioinut asianmukaisesti neuvotteluissa. Relevantit neuvoston valmisteluelimet on pidetty informoituna. Kauppasopimus on aina herkkä asia ja siksi ei voida käsitellä yksityiskohtia suurissa julkisissa sessioissa. Kiintiöt kasvavat suhteessa alkuperäiseen DCFTA:iin, mutta toisaalta ollaan ATM-kiintiöihin verrattuna monissa tuotteissa tultu alaspäin merkittävästi. Vain ei-herkkiä tuotteita kuten fermentoitu maito ja greippimehu on vapautettu tuonnille. Vältetään toimia, jotka uhkaisivat hajottaa sisämarkkinoita. Myöskin EU:n vientiä Ukrainan suuntaan liberalisoidaan, kuten juusto, lihajalosteet, hedelmät ja vihannekset. Eli sovusta tulee myös paljon mahdollisuuksia viennille ja EU:n kauppatase pysyy EU:n näkökulmasta positiivisena. Harmi, ettei voitu säilyttää ATM-aikaista tasoa, mutta on huomioitava, että todellisia kustannuksia tuli raja-alueiden viljelijöille. On harkittava tukitoimia vapauttamisen ohella. Komissio katsoo, että kyseessä on tasapainoinen sopimus. Jos sopimuksesta syntyy markkinahäiriöitä, niin on suojalausekkeet tätä varten. KOM ei ymmärtänyt maissia koskevia huolia ollenkaan tosiseikkojen, eli EU:n tuontiriippuvuuden, valossa.

Pj veti yhteen, että Ukraina taistelee koko Euroopan puolesta ja totesi neuvoston ottaneen tiedoksi asiasta käydyn keskustelun.

Suomen edustajat
Ministeri Essayah, ea. Mattila, Kaila, Uusitalo MMM; Hirvonen, Kallio, Valonen, Hörman, Ratasvuori, Uusivirta EUE

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet -

Viite -